

Mijn spelen is leren, mijn leren is spelen

Dat is de beginregel van een gedicht van Hiëronymus van Alphen, die leefde van 1746 tot 1803. Een periode waarin kinderen werden beschouwd als kleine grote mensen.

Tegenwoordig weten we veel beter wat de betekenis van spelen voor de ontwikkeling van kinderen is. Vooral buitenspelen is voor kinderen een intensieve oefening in bewegen (rennen, klimmen, voetballen), opdoen van kennis (spelen met zand, klei, stenen, takken, water), sociaal gedrag (maken van afspraken en zich daaraan houden, rekening houden met elkaar, overleggen en onderhandelen). En verworven kunde vraagt om nieuwe uitdagingen: harder rennen, hoger klimmen, behendiger onderhandelen.

Het belang van spelen staat dus wel vast. Maar krijgen kinderen wel de ruimte om te spelen? Meer auto's vragen meer ruimte. Is er niet het gevaar van rijdende auto's, dan is er wel de dreiging van de boze buur, als er een bal tegen zijn geparkeerde auto dreigt te komen. En moeders zijn niet blij als kinderen met hondendoep onder hun schoenen het huis in lopen.

Daarom zijn speelplekken waar kinderen veilig en ongehinderd kunnen spelen van groot belang. Hoe zien goede speelplaatsen er eigenlijk uit? Daar is veel onderzoek naar gedaan. Ten eerste maken we een onderscheid naar ontwikkeling en dus naar leeftijd van de kinderen: tot zes jaar, van zes tot twaalf jaar en twaalf jaar en ouder.

De kleintjes blijven dicht bij huis, hebben aan een klein plekje genoeg en spelen eigenlijk altijd onder toezicht. De groteren hebben meer ruimte nodig, kunnen verder van huis spelen en spelen alleen onder toezicht als die er toch voor kleinere broertjes en zusjes is.

Speeltoestellen moeten vooral uitdagend zijn. Het is belangrijk dat kinderen op verschillende manieren met toestellen kunnen spelen. En afhankelijk van de vorm er op, onder of in kunnen spelen. Vrolijke kleuren trekken de aandacht. Van de vorm leren kinderen bijvoorbeeld wat recht en wat rond is. Van materiaal wat glad en stroef is. Het materiaal van de ondergrond is belangrijk als het risico van letsel bij vallen bestaat. Uitdaging en veiligheid gaan niet hand in hand. Uitdagende spelletjes brengen risico's met zich mee. Die

risico's moeten wel beperkt zijn. Daarom moeten alle speeltoestellen voldoen aan wettelijke eisen en controleert de gemeente regelmatig alle speeltoestellen.

Grotere speelplaatsen richten we graag zo in dat er een natuurlijke scheiding naar leeftijd ontstaat. Anders kunnen de oudere kinderen de kleintjes verdringen. Een natuurlijke scheiding kan bijvoorbeeld met een haag of struiken worden gemaakt. Hoogteverschillen geven extra speelmogelijkheden. Als er water in de buurt is, is de inrichting van de speelplaats extra belangrijk. Een goede afscheiding zorgt dat een kleintje niet ongemerkt bij de waterkant kan komen. Maar een afscheiding mag niet verhinderen dat, als dat toch gebeurt, het kind niet gezien kan worden.

Voor vaders, moeders, opa's, oma's of nanny is het prettig als er bankjes of muurtjes zijn om toezicht op de kinderen te houden, ruzies tussen kinderen te beslechten en met burens de laatste nieuwtjes en roddels uit te wisselen.

Kinderen spelen niet alleen op speelplaatsen, overal waar de omgeving uitdagend is spelen ze hun spel. Bomen, struiken en gras kunnen bijdragen aan het plezier dat kinderen op zulke plekken ervaren.

Bij de oudere jeugd neemt sport vaak de plaats in van spelen. Regels zijn informeel en per spel verschillend. Bij voetbal en basketbal ben je niet aan een vast spelersaantal gebonden. Maar tafeltennis speel je altijd met zijn tweeën (of een enkele keer met z'n vieren). En skaten is een individuele sport. Speelsterreinen voor de oudere jeugd vragen de meeste ruimte. Dat hoeft geen echt voetbalveld te zijn, maar bij voetbal zijn twee doelen wel erg gewenst.

Er komt een tijd dat jongeren geen kinderen meer zijn, maar ook nog niet volwassen. Dan klitten ze bij voorkeur wat bij elkaar op "hangplekken". Zolang er geen sprake is van baldadigheid, vandalisme of erger, is het een onvermijdelijke ontwikkeling, waar ook ruimte voor moet zijn.

Een voorbeeld van een speelsterrein in de wijk dat opnieuw is aangelegd ligt aan de Pasteurlaan. Ga eens kijken en ideeën opdoen hoe het er bij jullie uit zou kunnen zien!

De bewoners zijn aan zet!

In de tekst hiervoor hebben we geschetst waar een speelterrein aan moet voldoen. Nu bent u aan zet om de ontwerpers van speelgelegenheden uit te dagen uw wensen te realiseren. Dat wil zeggen, invulling te geven aan de plannen die de werkgroep Spelen tot nu toe heeft gemaakt. Dat gaat in twee stappen. Eerst zijn de speelplekken in buurten A t/m D aan de beurt. Dat zijn de buurten die in 2007 en 2008 worden opgeknapt. Daarna gaan we, met de ervaring die we dan hebben opgedaan aan de slag in de buurten E t/m L. Die beslaan de periode 2009 t/m 2013.

Bestaande speelplekken in de buurten A t/m D			
Vogelkerslaan	2008	Thorbeckelaan	2007
Wegendoornlaan	2008	De Visserlaan	2007
Vlierlaan	2008	Schoutenlaan	2008
Pasteurlaan	2007	Schaepmanlaan	2008
Nobellaan	2008	S. Lohmanlaan	2008
C.vd Lindenlaan	2008	Kuyperlaan	2008
Gerbrandylaan	2008	Colijnlaan	2008

Het plan van de werkgroep Spelen houdt in dat de bestaande speelplekken worden opgeknapt en voor zoveel mogelijk worden ingericht naar de wensen van de bewoners. Uitgangspunt voor goede speelvoorzieningen is voldoende spreiding. Dat wil zeggen dat er voor kinderen tot zes jaar binnen een straal van 100 meter een goed bereikbare speelplek moet zijn. Dus ongehinderd door drukke wegen of water. Voor kinderen van zes tot twaalf jaar is deze afstand 400 meter.

De plekken die hieraan niet voldaan noemen we knelpunten. Daarvan hebben we er in de buurten A t/m D vier gevonden en we denken bij die punten aan de volgende uitbreiding en aanpassingen:

- De Balijrand Schoutenlaan uitbreiden met een plek voor kinderen tot zes jaar.
- Het knelpunt Dreeslaan/Oudlaan kan voor een deel opgelost worden door op de pleintjes spelaanleidingen, zoals een hinkelbaan en knikkerpotjes, te maken.
- Het knelpunt Acacialaan oplossen door de plekken aan de Vogelkerslaan en de Wegendoornlaan uit te breiden.
- De speelplaatsen aan de Schaepmanlaan en de Kuyperlaan op te waarderen en die aan de Savornin Lohmanlaan te vervangen door groen dat middels een bruggetje verbonden wordt met het parkje langs de Nobellaan (tegenover de C1000).

Voor de kinderen vanaf twaalf jaar, die binnen een kilometer een speelplek moeten kunnen vinden, denken we aan de volgende plekken.

1. Goudenregensingel/Bremlaan;
2. Schoutenlaan;
3. Vlierlaan.

Door elke speelplek in te richten volgens een door de bewoners gekozen thema gaan we eentonigheid tegen. Maar er zijn meer zaken die het karakter van een speelplek bepalen zoals:

- de afmetingen van de speelplek, de vorm (vierkant, cirkel, ovaal);
- de afbakening van de speelplek met een hek, groen of combinatie hiervan;
- de ondergrond, zoals gras, zand, schors, stenen; vaak plaatselijk bepaald door speeltoestellen;
- hoogteverschillen. Een "bult" met bijvoorbeeld een boomstam naar de vlakke grond, die als evenwichtbalk of zitje dienst kan doen;
- de speeltoestellen zelf, de plaatsing en de uitvoering van hout, metaal, of kunststof;
- zitelementen (muurtjes of bankjes).

Spelen alléén voor de jeugd?

Waarom zouden we ons beperken tot alleen speelplekken voor de jeugd? Ook voor de "oudere jongeren" onder ons is bewegen goed.

Speelplekken heten dan sport- of fitnessfaciliteiten. Als er voldoende animo voor is, kijken we daar zeker naar. Of wat te denken van picknickplekken, waar buurtbewoners, met mooi weer samen buiten kunnen zijn. En wat dacht u van meer kunst in de wijk. De dolfijnen bij de C1000 zijn een heel goed voorbeeld hoe spelen en kunst kunnen samengaan. Laatst is bijvoorbeeld het idee geopperd om door bewoners ontworpen en gemaakte stoeptegels als een lint door de wijk in het trottoir te leggen.

Nogmaals: Daag ons uit!

Kom dus met ideeën, suggesties, tekeningen door u of uw kinderen gemaakt, foto's van speelplekken waar uw kinderen bijvoorbeeld bij opa en oma zo graag spelen. Vul in ieder geval het enquêteformulier in.

Namens de werkgroep Spelen,
Jaap Roos.

Figuren die horen bij het artikel "Mijn spelen is leren, mijn leren is spelen".

Figuur 1 De speelplek aan de Pasteurlaan is niet lang geleden opgeknapt. Er is voldoende ruimte, een goede afscheiding, afwisselende ondergrond en er zijn verschillende toestellen

Figuur 2 De speelplek aan De Visserlaan heeft voldoende ruimte, maar geen goede afscheiding (er ligt een sloot langs!), er is geen uitdaging, maar wel hondenpoep